

Uredništvo v
Murski Soboti
....
Rokopise ne vrača
....
Izhaja vsako so-
boto in stane s
poštino vred za
celo leto 40 Din, za
pol leta 20 Din, za
četrt leta 10 Din

NAŠ DOM

Narodno-socialističen tednik

Upravništvo v
Murski Soboti
....
Oglasi:
□ cm stane 1 Din
Oglasi za celo
stran, za 1/2 in za
1/4 strani stanejo
15 para za 1 □ cm
Pri večkratni obja-
vi primeren popus.

38. štev.

Murska Sobotica, dne 8. decembra 1923.

I. leto.

Manjšinske šole v Prekmurju.

Pri nas so ljudje, ki jako lepo znajo zabavljati čez vse, kar je našega slovenskega. Tem ljudem, čisto rada priskočita na pomoč tudi „Mörška Krajina“ in „Szabadsag“. Najraje se cela madžarska in madžaronska kampanja zaletava v šolske razmere. Saj to je tudi razumljivo. Šola vzgaja mladino in iz te je slovenska šola dolžna vzgajati slovensko mladino. Zaradi tega se hudujejo Madžaroni nad našimi šolami in učiteljstvom. Raznašajo popolnoma uresnične vesti. Tako je nekč „Krajina“ napisala, da smo mi slovenski Prekmurci, kot manjšina na Madjarskem, imeli več pravic kakor jih imajo sedaj med nami Madžari. Hvali sploh madjarsko upravo, da je bila zelo naklonjena manjšinam. Tem bedarijam noben človek seveda ne verjame. Znan je dobro politična metoda madjarskih grofov in židov, vendar z ozirom na naše sedanje šolske razmere pogledjmo si malo bližje, „pravice“, ki so se nam delile v boljših časih.

Vsakekrat, ko se zmislim nazaj na šolska leta, me obleti žalost in veselje obenem. Bili smo reveži, tepci. Imeli so nas v šoli kot osličke, ki ne znajo govoriti. Raduje se pa človek, da sedaj naši malčki čisto drugače, z večjim veseljem pohajajo v šolo. Doma smo govorili samo slovenski, pridem v šolo, me g. učitelj nagovori prijazno — madžarski. Torej že prvi dan! Lahko si mislimo, kako je bilo potem pozneje. V šoli se nismo smeli oglašiti slovenski; samo ob sebi se razume; učili smo se vse madžarski. Kdor je govoril v šoli ali na dvorišču slovenski, je bil kaznovan. Jaz sem n. pr. moral pisati 1000-krat: „Az iskolában nem szabad vendül beszélni.“ „V šoli se ne sme v in di ški govoriti.“ Gotovo je pela večkrat tudi kaka šiba. Učili smo se madžarske pesmi, ki smo jih peli pri maši. Sploh, kar si more človek misliti, vse je bilo madjarsko, vedno so nas pomadžarjevali. Gg. učitelji so to svojo nalogo prav izvrstno izpolnjevali; dobili so seveda pohvale. Seveda niso pri tem delu manjkali duhovniki. Vse je bilo na delu, gotovo ne brez uspeha. Bog jim grehe odpusti. Toda sedaj pogledjmo, kako je pri nas z Madžari danes in potem lahko sodimo.

Na madžarskih šolah so učitelji Madžari, poučuje se popolnoma madžarski. Torej popolna svoboda! Celó na popolnoma slovenskih šolah se lahko poučuje madžarščina kot prosti predmet. Ali ni to višek svobode pri manjšinskih šolah? Vse jim je puščeno. Nihče jih ne sili k slovensčini. Kaj pa še hočejo? Ravnotako je pri uradih, ki zna madžarski. Samo to vzmimo in vidimo podlo laž, ki jo trde Madžaroni. Mi smo bili sužnji a oni se kre-tajo čisto svobodno. Od same svobode že ne vedo, kaj bi govorili, po pregovoru: „Če več ima, še več bi rad imel“.

Ne dolgo tega smo se zgražali nad italjanskim barbarstvom. Jemljejo nam naše šole. Te šole so za res naše, prave slovenske. In kaj se godi pri nas? Prej smo

navedli. Mi stojimo s prekržanimi rokami in čakamo. Pravimo, imamo čas, bo že drugač. Vsak se toži tako in tako delajo Madžaroni, čez glavo nam rastejo, hočejo nam zapovedovati, zasmehujejo nas, zabavajo čez vse itd. Pa mi pravim ali ga ne morete... tak... malo mu roge polomiti, ali malo poučiti? Ne! oblast se ne gane, ali sploh ne odgovori, ali pa pravijo, tam gori, naj še le čakamo, celo o-nemu dajo prav. Da, to je vse res. Pri nas ne store oblasti ničesar. Človek se ne more zanašati na nikogar, ker ostane osamljen. Delal bi rad, a ga ovirajo. In tako se vleče vse naprej, namesto, da bi enkrat napravili konec kolebanju.

Pri krajnih šolskih svetih so povsod predsedniki madžarski ali madjaronski župniki. Pomislimo pri slovenski šoli župnik Madjar predsednik! Ali je to normalno stanje? Ali je tu delo mogoče? Gotovo ne! Torej slovenimo na vseh koncih in krajih. Ali smo Slovenci v svoji domovini, ali bodo še vedno paševali stari gospodje! (Kakor se vidi, ostane pri istem, ne samo v Prekmurju, temveč po celi Jugoslaviji! Opomba stavca). Vprašamo še oblast: Ali ni mogoče našim slovenskim interesom na ljubo spremeniti postopanja v šolskih zadevah? Hočemo li Slovenci v Prekmurju ali pa jih naj drugi še naprej vodijo za nos? Napravimo iz vseh sedanjih šol, v katerih se še poučuje madžarski, slovenske. Teh je le malo, pa še tu otroci niso čisti Madžari. Sem postavite ljudi, ki bodo storili svoje, vse druge pa odstraniti, ki nam delajo ravno nasprotno. Mislimo, da je bilo že dovolj, proučevati razmere, enkrat je treba pokazati tudi kake rezultate.

N—ski.

Velikanske povodnji v Sloveniji.

Že sredi meseca novembra je zapadel po goratih krajih Slovenije (v Alpah) debel sneg. Preminuli teden smo dobili sneg tudi po ravninah, zadnji teden pa je nastalo deževje. Sneg na gorah je zaradi južnega vetra začel nagio kopneti, in ker še je poleg tega močno deževalo, zato so se prevalele v doline velikanske množine vode. Vse reke na Slovenskem so naglo in silno narastle, nazadnje se razlile čez bregove in nastale so strašne povodnji (poplave), kakoršnih že ni bilo od leta 1903. Te poplave so povzročile nepopisno škodo, ki znaša mnogo milijonov dinarjev. Razbesnele vode so izruvale mnogo drevja, poplavlile in uničile setve, odnesle seboj dosti mostov, lesnim trgovcem cele velike kupe lesa, vdrle so v vasi in mesta, da so bile kleti in stanovanja poplavljeni. Na dosti krajih je bila v veliki nevarnosti železniška proga; na Gorenjskem jo je voda 150 m na dolga celo raztrgala; železniški promet (vožnja) so morali na več krajih prekiniti. Odplavalo je tudi nekaj živine, prebivalci ob rekah so bili v veliki nevarnosti, ni izključeno, da so se nekateri celo utonili.

Najhuje je narastla reka Sava, skoraj 5 m nad normalno višino. V četrtek 29. in v petek 30. nov. je bila cela savska dolina pod vodo. Groza je bila gledati, kako se je besna, ogromna reka srdito zaganjala v mostove ter jih strelala, da so kar ječali in stekali.

Krško polje pri Brežicah je prišlo čisto pod vodo, od Brežic naprej niso mogli voziti vlaki v Zagreb. Zagrebška okolica z vsemi vasi je istotako bila poplavljeni, okrog 30.000 ljudi je moralo bežati v Zagreb in drugam, da so utekli smrti in vodi. A ne samo Sava, tudi njeni

pritoki so narastli, kakor že dolgo ne. Krka, ki teče mimo Novega mesta in se izliva v Savo pri Brežicah, je popolnoma obšla mesteca Kostanjevico in ga takorekoč odrezala od sveta. Voda je udrila tudi v kleti in hiše. V veliki nevarnosti je bilo tudi mesto Celje, ki stoji ob Savinji. Cela lepa Savinska dolina je bila pod vodo, ki je naredila na polju ogromno škodo. Hudo so prizadeti zlasti kraji, kjer prebivalci zakopavajo krompir in repo v zemljo; ta pri-dejka zapadeta zdaj gaitju. — Ljubljansko barje se je izpremenilo v veliko jezero, po katerem so morali ljudje čolnariti kakor v pradavnih časih; voda je stala 60 cm nad cesto.

Casopisi so prinesli poročilo, da so bile velikanske povodnji tudi v Baranji, Bački in v Banatu in so naredile nepregledno škodo na njivah; zato so cene pšenice poskočile. Tudi Soča na Goriškem, kjer prebivajo, naši bratje pod kruto italijansko vlado, je stopila srdita čez bregove, podrta več mostov in pregnala prebivalce v Furlaniji iz hiš. Enako je imelo morje pri Trstu nenavadno visoko plimo (nastop) in se je razlilo po mestu, kar se že dolgo ni zgodilo.

V petek 30. nov. proti večeru so došla poročila, da so vode začele padati. Tudi naša Mura je narastla že v četrtek tako, da 3 dni potem ni vozil noben brod. — Upamo, da se za sedaj ni bati še večjih nevarnosti poplave.

Zidarji v Ameriki zaslužijo dnevno do 18 Dol, kar pomeni v našem denarju 1500 Din. Ako je zidar zdrav in dovolj močan, lahko zasluži na teden 9000 Din, na mesec torej kakih 40.000 Din. Toliko se pri nas v Evropi z ročnim delom pa tudi z duševnim delom ne more nikdo zaslužiti. Toda delo je trdo. Delati se mora pridno in čvrsto, ne tako kakor pri nas. Zato si seve tisti izseljenci, ki se tudi v Ameriki delu ne morejo privaditi, ničesar ne prihranijo. Kdor pa je priden, zdrav in močan za delo, za tega je Amerika res pravi raj. V par letih si lahko toliko zasluži, da mu na stara leta ne bo treba beračiti.

Slovenci!

Ni vreden svobode narod, ki za svobodo ne žrtvuje.

Zato kličemo vsemu narodu na dan našega najpomembnejšega praznika, na dan narodnega ujedinjenja: Ne pozabite neujedinjenih, zlasti ne onih, ki so v največji bedi, ki se bore za golo življenje.

Naše brate v Vestfaliji je kruta usoda vrgla v tak položaj.

Sredi zime, daleč proč od domovine je že itak bedna zajela brezposelnost, da tisoči in tisoči očetov ne vedo, kaj bodo dali družini, na tisoče in tisoče mater obupuje, ker ne vedo kako bodo prehranile svoje otroke.

80.000 naših bratov se bori danes skoraj brezupno za svoj obstoj. Samo up, da jih ne bo pozabila domovina, kateri so ostali kljub dolgemu bivanju v tujini in kljub najsilnejšim potujčevalnim poizkusom, zvesti, samo ta up jim daje še nadčloveške sile, da se vzdrže.

Ali bomo varali njih zaupanje, ali bomo pozabili brate v sili ali bomo brezobzirni do gladnih otrok naše krvi?

Slovenci! Mi hočemo in moramo Vestfalcem pomagati!

Zato se je osnoval od zastopnikov vseh političnih strank, vseh dobrotvornih in vseh narodno obrambnih društev akcijski odbor, da z velikopotezno podporno akcijo reši vestfalske rudarje pred poginom.

Slovenski narod! Neštetokrat si že dokazal svojo plemenitost in vselej, kadar je kdo apeliral na Tvojo dobrosrčnost, je bila Tvoja roka odprta.

Naj bo tudi sedaj in 80.000 bratov in sester bo rešenih, slovensko ime pa bo zopet zaslovelo kot ime zvestih.

Na dan narodnega ujedinjenja 1. 1923.

Anton Brandner za NSS, dr. Ant. Korošec, minister n. r. za SLS, Ivan Pucelj, minister n. r. za SKS, dr. Karel Triller za NSS, dr. Niko Zupanič, minister n. r. za NRS, dr. Gregor Žerjav, minister n. r. za JDS. — Za stolno mesto Ljubljana: župan dr. Ljudevit Perič. — Za Ciril-Metodovo družbo: Andrej Senekovič, t. e. prvomestnik. — Za „Dobrodelnost“: dr. Rožič, duh. svetnik Janez Kalan. — Za Društvo za sročad: dr. Fernanda Majaronova, Wesnerjeva. — Za Elizabetno družbo:erezija Koširjeva. — Za Gosposvelski Zvon: dr. J. C. Oblak. — Za Jugoslovansko Matico: dr. Vladimir Ravnihar. — Za Kolo Jugoslovenskih Sester: Franja dr. Tavčerjeva, Marija Engelmanova. — Za Krščansko žensko društvo: Mara dr. Brejčeva. — Za Slovensko Stražo: dr. Marko Nalčačen, inšp. Steska. Za splošno žensko društvo: Marica Bartolova, Modičeva. — Za Vincencijsvo družbo: Kozler.

(Ta oglas je za zadnjo številko se zakasnil.)

Domače vesti.

Koncert v Murski Soboti. Na praznik ujedinjenja Srbov, Hrvafov in Slovencev, dne 1. dec. je priredilo Sokolsko društvo pri g. Dobraju koncert s pevskimi in godbenimi točkami. Nastopil je dr. Škerlakov goslarski orkester, ki je svoje točke sporeda dobro izvršil; najbolj pa je občinstvu ugajala „Mandolinata“ (Stara pesem), ravnotako „Venec slovenskih pesmi“. V teh točkah, prav posebno pa še v Burmestrovih „Serenadi“ se je pokazal dr. Škerlak spretnega kapelnika in mojstrsko izvežbanega goslača. Neutrudljive goslače je divno spremljala na klavirju gospa Nemeševa. — O tej priliki je po razmeroma kratki vežbi nastopil tudi naš mešani pevski zbor s pesmimi „Eno samo tiho rožo“, „Zdaj sam le sem zahajam“ in „Serenada“ ter žel priznanje poslušalcev, ki jih je končno „Venček narodnih pesmi“ spravil v neprisiljeno, prav prijetno razpoloženje. Gojimo nado, da bodo pevci o prihodnji prireditvi mogli postreči bolj razvajanu ušesom še z boljšim, moderno-umetniškim blagom; treba jim je samo vztrajnosti in vežbe za vzvišeno pevsko umetnost. — Po izčrpanem vsporedu se je razvila pristno domača, prijetna, prosta zabava. Prireditve so dobro obiskali ne samo „prišleki“, ampak tudi domačini, kar jim je v čast in je obenem dobro znamenje za — prihodnost. Takisto so se v goslarskem orkestru kakor tudi v pevskem zboru pod

okriljem boginje umetnosti združili prvi in drugi k uspešnemu sodelovanju. Led je prebit! Sedaj ste spoznali, da se prav dobro razumemo in spadamo kot Jugoslovani in kulturni delavci skupaj, in da z združenimi močmi lahko mnogo dosežemo. Le tako naprej, in Murska Sobotna se bo prerodila cela v narodno življenje!

Murska Sobotna. „Satan v ženski“. Sokolsko društvo je priredilo 28. novembra zvečer v Diritrovi dvorani gledališko igro, žaloigro „Satan v ženski“. Igra je petdejanska, ima pa to posebnost, da nastopijo v njej samo tri osebe: mož z ženo in orožnik. Vlogo moža je igral g. Zupančič, vlogo nezvestne žene g. Bergantova, orožnik je bil g. Dujc. Igra je precej težavna, ako hočejo igralci zazabati občinstvo v iluzijo ali dozdevno resničnost, prvič že zaradi omejenega števila oseb, drugič pa ker zahteva vseskoz temperamentnih igralcev, ki se morajo res s srcem in z dušo pogledati v svoje vloge. Resnici na ljubo konstatujemo, da so bile vloge srečno razdeljene, tudi dobro naučene, občinstvo je bilo s predstavo v splošnem zadovoljno, da si so posamezniki mnenja, da so bili zakon razjedajoči prizori v tihotapčevi hiši v primeri z resničnim življenjem v podobnih slučajih premalo burni in temprementni. Pomisliti pa moramo, da naši trije diletantje niso bili gledališki igralci po poklicu, od katerih se edino smejo in morejo zahtevati produktivne in tehniške vrline v tej žaloigri. Ako pa se bode igra kjerkoli ponovila, svetujemo navedeni trojici, naj se skuša v nje vsebino in v vse odnošaje prav intenzivno pogledati, tedaj bo ji tudi možno razvijati neprisiljeno mnogo večjo temperamentnost. Moralni učinek žaloigre je bil dovoljen, z ozirom na precej dober obisk pa tudi materijalni vpriid društveni blagajni.

Murska Sobotna. Praznik ujedinjenja dne 1. decembra se je letos pri nas proslavil recimo boljše kot prejšnja leta. Že zgodaj v jutru so zavihrale raz javna poslopja in mnoge zasebne hiše narodne in državne zastave, ob 8. uri pa je celebriral g. katehet Horvat v katol. cerkvi sv. mašo, ki so se je udeležili kat. učenci vseh učnih zavodov, profesorji, uradniki, učiteljsvo in mnogo domačega ljudstva ter vojaštvo s častniki. Pri maši so v mešanem zboru s spremljevanjem orgel peli dijaki tukajšnje gimnazije pod vodstvom prof. petja in risanja g. Ančika. Ves dan je bilo v mestu praznično razpoloženje.

Pomadžarjeni Slovenci v Prekmurju. Izmed vseh župnij v Prekmurju imata čisto madžarsko duhovščino le Dol. Lendava in Dobrovnik, oziroma zadnji čas samo Dobrovnik. Sliši se, da bo v Dol. Lendavi že v kratkem času slovenska pri-

diga. Ali ne bi bilo prav, enako storiti tudi v Dobrovniku? Res je, da so se tukajšnji prebivalci šteli Madžarom in se še. Ti se držijo napreč še strašno madžarstva. Niso pa po barvi čisti Madžari, kakor bi to človek pričakoval, ampak čisto nekaj drugega. Le temeljito je treba preiskati razmere. V Dobrovniku, kakor tudi v sosednjih vaseh: Žitkovicah in Radmožancih je polovica Slovencev, a druga polovica pomadžarjenih Slovencev. To nam svedoči imena rodbin kakor: Bogdan, Benkovič, Balazič, Glavač, Vugrinčič, Car, Repič itd. le malo je čisto madžarskih imen. Zanimivo je pa to, da so tukaj otroci iz Žitkovec in iz Dobrovnika izključno vsi obiskovali madžarske razrede, zadnji čas pa je nekomu padla v glavo pametna ideja, preiskati med otroci, koliko je med temi Slovencev. Glej čudo! Nabralo se jih je 43, ki so šli v slovenski razred. Ti pa znajo govoriti slovenski, okrog 60 je pa takih, kojih stariši govorijo slovenski, a otroci ne več. Kaj je razvidno iz tega? Da tukaj s pametnim delom v par letih inamo večino Slovencev. Ampak potrebno je, da dobimo sem vsaj kaplana Slovenca, ki bi tudi veliko pripomogel k tej stvari. Treba bi bilo slovenske pridige in ne bo več tu „hudih“ Madžarov. Ti kratki podatki jasno kažejo, ako hočemo imeti na severu iz naših Slovencev zopet Slovence, kar je v našem interesu, da je treba že vendar enkrat ukreniti vse potrebno za razvoj slovenskega jezika v šoli in v cerkvi.

Madžarski listi v vojvodini in pri nas. Neka ministrska naredba nastopa proti madžarskim listom v Vojvodini. Med temi je tudi zloglasni list „Bácsmegeyi Naplo“. To je vse lepo in potrebno. Ta korak popolnoma odobrujemo. Vprašamo pa: kaj pa naša „Krajina“ in „Szabadság“? Ali nista to tudi prava iridentistična lista? Ne bi li bilo dobro, ako bi minister gospode okrog teh dveh listov opomnil, da smo v Jugoslaviji in ne v „Magyar ország“-u.

Zveza Prekmurja z Ljutomerom. Iz Murske Sobotne se da dospeti v Ljutomer po cesti mimo Bakovec, skozi Dokležovje, čez leseni most na Muri, Veržej itd. Poletu je cesta iz M. Sobotne v Dokležovje še precej dobra, ako ne dežuje strašna pa je sedaj v jesenskem času. Ker pa je ta cesta edina in kljub ovinku še najbližja k mostu in se dosti vozi po njej zato svetujemo naši okrožni gradbeni sekciji, naj se blagovoli prav resno pobrigati za njo, da se dobro popravi in nasuje z gramozom, ker ga je v Muri in pri Muri dovolj. Na en ali drugi način naj se ta cesta, ki veže naše Prekmurje z Murskim poljem zgradi tako trdno, kakor so zgradili oni kos od Veržeja čez most v Dokležovje. Če so znali in mogli narediti trdno

Misli ob obletnici Rapalske pogodbe.

(Govoril prof. Albin Zalaznik na manifestacijskem večeru Jugoslovenske Matice v Murski Soboti, dne 12. novembra 1923.)

(Konec.)

Prav iz te sebičnosti smo se zbrali danes. Prihitei smo, ker nas tlači vse ena in ista strahotna mora. Prišli smo pokazati si svoja razklana srca, svoje krvaveče rane, povedati si svoje žareče misli in želje in zahteve, utrjeval se medsebojno v svojih koprnečih, trepetajočih upih. Prišli smo povedati si, kako vidimo pred duhovnim očesom njo, domovino. Domovina zre še danes z resnim pogledom na lastne ude, ki leže odmrli daleč od nje, otrpli v brezmočnem krču; še danes zre nanje tako žalostno kakor oni dan, ko so jih ji odsekali; še danes zre nanje tako mlo, kakor bi še ne bila zapopadla, da so resnično njeni, ali pa kakor bi zadržno pričakovala, da se vsak hip zganejo vrnejo k njej, zrastejo strupom, virom njih edinega življenja. Ta prizor se nudi našemu duhu — in nam je, kakor bi nas morala zagrabiti večja moč ter nas ponesti k njej, žalujoči, da se ji ob gorečih prisegah izpovemo, da živi še nekaj

njenih sinov, in da ji kakor v plameneči molitvi poklonimo dar vdanosti, govoreč s pesnikom vred: „O domovina! moč tvoja moja je — in bolečine so zdaj tvoje vse tudi bolečine moje“.

Zavedamo se v dnu svojih src, da se nam godi krivica. Čutimo jo preživo; ni je modrosti, ki bi nam mogla to izsofisticirati iz možganov. Svet pa o tem le malo ve. Poglejmo zemljevid Evrope in prestrašili se bomo, kako neznatna je videti rana, ki nam jo je zarezal v meso nož mirovniških pogodb. Kljub temu ostane krivica, kar je krivica. In krivica, zadana 2 milijonoma, ni za las manjša, ni za nucijo lažja od krivice, ki bi se godila 40 milijonskemu narodu. Naša fizična moč je brez pomena; ni misliti, da bomo kdaj uspeli, narekovati orjakom svojo voljo. Naša moč kot moralnih bitij pa je lahko neskončna, kakor je neskončen moralni svet vobče. Živeti moramo v trdnem prepričanju, da trpimo krivico, ne smemo odnehati od tega aksivna krivici, ne smemo in ne smemo! Vsak niti za trenutek, ne sme več, naj bolj zasidra v dih naših prs naj p. Morda je res, kar nas to ogromno našo ve. Ta je nekakšno raz-zatrjujejo globoki misleci: da je nekakšno raz-merje med notranjim svetom in. vi, če se po morejo notranje moči, duševni toko. razrastejo doslednem negovanju v človeških prsih. Vidna do velesile, planiti v fizični svet, razgibat.

telesa, učiniti stvari, večje, mogočnejše, hujše, nego se sanja kaki šolski učenosti.

To je orožje, v katerem naj se poskusi narod slovenski. Ta narod, ki so ga teptali 1000 let in še več, ki pa kljub temu ni poginil — ni! tembolj pa smo ga prav včeraj videli vstati do lepšega življenja; ta narod, ki je prehodil dolgo, dolgo, skoro neskončno, brezupno noč in se v njej ni izgubil — on naj ve, kaj mu je zajamčeno po mnogih analogijah, ki jih je ustvarila usoda: sine še dan, ko bo ta narod pozdravil vse sinove, vrnivši se v njegovo naročje — bo jih, gotovo jih bo — ako le dalje veruje tako zvesto, tako neprelomno sam vase ter si to neprenehoma zatrjuje, dokazuje; pa morda manj v obliki banketov, in nikar od veselica, ampak s trdim delom, kakršno je n. pr. vršil in je še vrši slovenski kmec, ki ga je stoletja in stoletja pestila železna roka nemškega graščaka, zmečkala pa ga le ni.

Mislím, da bi v razburkanem morju današnjega sveta najboljši zdravniki ne vedeli slovenskemu narodu drugega zdravila. Vera naj bo, delo naj bo. Ora et labora! Vera, to je optimizem, zdrava samozavest, neomajno prepričanje, prekvasi svet in, kakor pravi apostol Pavel, prestavlja gore.

podlago tam, zakaj bi je ne tukaj? Ta slaba cesta res ne dela časti Prekmurju.

Od severne meje. Živimo tam nekje ob severni meji naše ožje domovine Prekmurja. Gotovo se nam ne godi najboljšje. Živimo paš med ljudmi, ki nas ne ljubijo. Tukajšnje učiteljstvo nima stanovanj, ali pa jih mora drago plačati. Pač pa imamo kantorja-organista, Madžara pa še prav hudega, ta pa ima prav udobno stanovanje v šoli, seveda zastonj. Ima drugače lepe dohodke. No pa za nje mu nismo nevošljivi, ampak ta gospod dobi tudi mastno penzijo od naše države, dasi se še dosedaj ni naučil igrati in peti „Bože pravde“. To se nam zdi pač že malo prečudno. Ali ne bi bilo dobro povpraševati, po tem gospodu in si ga bližje ogledati. Ravno v tem mestecu imamo tudi Kazino. Celo stanovanje ima ta kazino na razpolago. Zbira se pa tukaj odlična družba, koje pogovore bi dobro bilo poslušati, da se izve, kako se nekateri ne morejo uživati v to, da živijo v Jugoslaviji in ne na Madžarskem.

Kmet in javni nameščenci. V nekem kraju v Prekmurju se je nedavno vršila neka zabava, katere so se udeležili kmetje in državni nameščenci, namreč: učitelji, orožniki, odvjetniki, finančni organi itd. Bili so vsi dobre volje. Ker pa se je bližal mesec proti zadnjemu, seveda dobra volja med uradništvom ni bila najboljša. Kmet si je ponovno naročil kuhano vino, dočim so ostala gospoda več kisele vode, kot pa vina izpili. Tako je koncem meseca državnim nameščencem. Danes je torej še vendarle kmetu boljše nego študiranim ljudem. Seve vsem ne. Velika večina kmetov pa žive danes boljše, kakor so živeli pred vojno. Mnogim pa gre še slabše kot jim je šlo pred vojno. Posebno tisti, ki imajo premalo zemlje ali pa preveliko družino.

Hotiza. Obrtna veselica, dne 11. nov. 1923. Z debelimi črkami moramo naznaniti, da se naša veselica dne 11. nov. na Hotizi ni smela vršiti. Akoravno smo dali v pravem času merodajni oblasti naznanje, smo še le po velikem trudu izvedeli dne 10. nov. da nam je zaprosena veselica od strani merodajne oblasti odbila. Zakaj, to nam je uganka. Morda zato, ker smo obrtniki, ki mnogo davkov plačamo ali pa morda zato, ker imamo precej blata tik občine? Zato pa mi nič ne moremo, saj je vendar po celotni državi kuluk vpeljan?

Čenjene čitatelje opozarjamo na oglase slaščičarne Novak, damskega salona Jerič in industrijo Stevanec v M. Soboti.

Čenjene naročnike prosimo, da poravnajo naročnino. Leto se bliža koncu. Mnogo naročnikov pa še svoje dolžnosti ni izpolnilo in še vedno dolguje naročnino. Upravništvo.

Tedenske vesti.

Slinavka in parkljevka tudi v Medjimurju. Radi tega je kotarska oblast v Čakovcu prepovedala izvažati iz Medjimurja žive parkljarje (govedo, ovce, svinje in koze). Tudi sejmi za parkljarje so tam prepovedani.

Žganjekuha za lastno potrebo. Dne 20. nov. je stopil v veljavo novi zakon o državni trošarini, ki določa v nasprotju z dosedanjimi predpisi, da je sploh vsaka žganjekuha za lastno potrebo od strani finančne kontrole. Kotli niso več podvrženi zapečatenju. Isto tako odpadejo tudi prijave za žganjekuho. Prijaviti se morejo le one količine žganja, ki so namenjene za prodajo.

Pozor pred zajčjimi zobmi. Zajec je zelo koristen kot pečenka na mizi, zelo škodljiv pa lahko postane zdaj v jesenskem in pozneje v zimskem času v mladem sadovnjaku. Dokler še ima na polju zelje, repo, korenje in deteljo, ni ravno nevaren drugačna pa je stvar, ko ti sadeži izginejo, ali pa če zapade sneg. Takrat si poišče svoj živež na skorji mladih jablan. Znani so slučajji, da je do lesa oglodal s svojimi glodači vse mlade jablane v sadov-

njaku. Da se morajo potem vsa okoli in okoli oglodana drevesa posušiti, to se razume samoobsebi, saj se ne more več drevesni sok pretakati. Če oglođa n. pr. samo malo ali polovico debela, še se zgodaj spomladi lahko rana na skorji gladko obreže, potem pa zamaže z drevesnim voskom ali pa z mehko ilovico ter obveže; taka rana navadno potem gladko in včasih popolnoma zaraste. Ako pa je deblo oglodano okoli in okoli, ni več pomoči, drevo je izgubljeno, ž njim pa tudi denar, delo in bodoča korist. Potrebno je tedaj, da si domači kmetovalci zdaj v jesen mlade jablane zavarujejo pred zajčjimi zobmi. To se naredi na razne načine. 1. Lahko se nastrže ilovice, pomeša z vodo in z apnom, temu se doda precej živalske krvi, nato pa se te reči dobro zmešajo. S to mešanico ali mažo se s pomočjo starega ometina namažejo debela mladih jablan. Krvi zajec ne mara, zato ne gre tako dolgo zraven, dokler mu ta krv smrdi. Če pa to mast dež spere, pa zajec tako drevo tudi lahko oglođa. Ta način torej ni celo zanesljiv. 2. Popolnoma zanesljivo pa ravnamo, če mlada debela (do 8 let) ovijemo v ržene slamo, koruzinje ali trstje. To delo gre hitro izpod rok, ako sta zraven dva človeka: eden polaga okoli debel slamo, drugi pa veže z žico ali pa z gošicami. Koristno je, če se debela pred takim ovijanjem namažejo z mešanico iz vapna, malo ilovice in vode. Kdor bo delal tako, se mu ni treba bati zajčjih zob.

Najdebelejši mož v Češki republiki je S. Hladik, brivec iz Statenci. Tehta celih 245 kg. Okoli trebuha mu je 2 m in 15 cm. Mož ne kadi in alkohola ne pije. Pravijo, da tudi preveč ne je. Za eno obleko rabi 6 m in 40 cm blaga. Ležati sploh ne more vsled svoje debelosti. Spi kleče. Otrok ima četvero. Sedaj namerava potovati v Ameriko, da vidijo Amerikanci, kako lahko se človek tudi v tej siromašni Evropi zredi. Najbolj pa se seve veseli Amerike on sam, ker ve, da se iz Amerike ne vrne brez lepih tisočakov dolarskih.

V Nemški Avstriji bodo železniški tarifi zvišani z novim letom.

Dunaj dobiva zopet svoj zverinjak. Minuli četrtek je Hagenbek pripeljal na Dunaj 34 zverin in to belih in rjavih medvedov, levov, tigrov in slonov. Zverine so peljali po mestu skozi glavne ulice.

Važno za vse one, ki so podvrženi davku na poslovni promet. V smislu člena 10, zakona o davku na poslovni promet z dne 31. jan. 1922, št. 46 U. l. morajo voditi knjigo opravljenega prometa vsa podjetja zavezana javnemu polaganju računov, družbe z o. z. in vsi obrati in podjetja, kojih promet je presegal v letu 1922 360.000 Din. Ti davčni zavezanci morajo, v kolikor tega še niso storili najkasneje v 30 dneh po preteku vsakega četrletja vložiti prijavo o prometu ter plačati 1 odstotek od prometa pri pristojnem davčnem uradu. Vsi ostali davčni zavezanci, kojih promet v letu 1922 ni presegal 360.000 dinarjev, morajo vložiti prijavo o prometu v letu 1922 in sicer najkasneje do 15. decembra 1923 pri davčnem okrajnem oblastvu v Mariboru, ako prijave dosedaj še niso vložili. Pravočasna prijava je v lastnem interesu davkoplačevalcev, ker bi se jim sicer odmeril davek na poslovni promet na podlagi uradnih pripomočkov po davčni komisiji, ter bi izgubili nekvarno kazensko-pravnimi posledicam v smislu čl. 12 in 13 po čl. 10 nav. zakona tudi pravico pritožbe proti odmeri. Razen tega je vložiti prijavo tudi od vsakega slučajno opravljenega prometa, ako presega odškodnina ali vrednost 5000 Din tekom 14 dni ter hkrati odpremiti 1 odstotek kot davek na poslovni promet pri pristojnem davčnem uradu.

Književna objava. Prijateljem mojih kompozicij javljam, da nameravam svoje najnovejše, še nenatisnjene pesmi dati na svetlo pod naslovom „Nove Djulabije“. Prvi zvezek je natiskan in stane 20 Din s poštnino 21 Din. Predplačila je poslati pod naslovom: F. S. Vilhar, Zagreb, Gundutičeva ul. 55. Drugi zvezek izide januarja 1924.

Cena naši živini na Češkem. Na živinskem trgu v Pragi na Češkem se plačujejo voli iz Jugoslavije po 4.75—6.75 čeških K. Voli iz Češke in iz Danske se plačujejo po 7—9 čeških K. To je znamenje, da naša živina ni tako prvovrstna kakor pa ona iz Češke in iz Danske.

Ladja zletela v zrak. Angleška tovarna ladja se je v Marseille na Francoskem razbila vsled eksplozije. Eksplozirali so namreč sodi, v katerih je bilo klorovo apno. Mrtvih je 5 mornarjev.

Bivša cesarica Zita se ne poroči s Ferdinandom, bivšim bolgarskim kraljem. Tako poročajo listi. Ji je menda prestar ta ženin, ali pa premalo bogat.

Na Krajini se ustanovi agrarna zajednica. To je nekaka zadruga, ki bo v lastni režiji obdelovala in gospodarila veleposestvu, ki ima sedaj v najemu g. Horvat.

Krivicá pri uvedbi agrarne reforme. Izvedeli smo, da izgubijo vsi Ne-Slovani, torej zlasti tudi Madžari in Nemci zemljo, ki so jo svojčas dobili v zakup od agrarne reforme. Proti taki krivični izvedbi agrarne reforme moramo odločno protestirati. Proti taki krivični izvedbi agrarne reforme moramo odločno protestirati. Zemljo naj dobi tisti, ki ji je potreben in ki v bližini prebiva. Narodnost pač pri tem ne bi smela igrati nobene vloge. Vsakdo, tudi Madžar, je usmiljenja vreden in podpore potreben, če je siromak. Agrarna reforma naj se praktično izvede.

Uvoz vina iz Slovenije v N. Avstrijo.

(Višji deželni nadzornik Fr. Gombič.)

Štajerski „Landesverband der Weinbautreibenden Oesterreichs“ je imel glasom graških poročil, dne 24. nov. v Gradcu velik ljudski shod, kjer se je obravnavalo v prvi vrsti vprašanje vinskih dvolastnikov, t. j. avstrijskih vinogradskih posestnikov, ki imajo svoje vinograde popolnoma ali le deloma v Jugoslaviji.

Graški kletarski nadzornik dr. Reisch je kot predsednik tega shoda obrazložil težave takih dvolastnikov. Predlagal je, da se iz gospodarskega in tudi nacionalnega stališča ugodi željam obmejnih dvolastnikov glede carine prostega uvoza njihovega vinskega pridelka iz Jugoslavije. Ker bi bil tak uvoz razmeroma minimalen, ne bi ogrožal ostalega avstrijskega vinstva. Nasprotno bi s tem domači pridelek, vsled znano dobrega jugoštajerskega vina, na dobroti še pridobil, dočim zgublja sedaj vsled mešanja z italjanskimi in ogrskimi vini, na svojem pravem značaju.

Vinarski referent v poljedeljskem ministrstvu dvorni svetnik Reckendorfer in dr. Edlinger sta govorila v istem smislu, povdarjajoč, da se jim ker pride tu v poštev le kakih 60 do 70 dvolastnikov, ki pridelajo v Jugoslaviji skupno povprečno 6000 hl vina letno izposluje brez premisleka zaželjeno carinsko ugodnost za uvažanje njihovega lastnega vinskega pridelka v Avstrijo, ker bi ta uvoz tvoril komaj 1% avstrijskega vinskega konzuma.

Z ozirom na avstrijsko vinsko pogodbo z Italijo in Ogrsko, glasom katere smeta ti dve državi uvažati svoja najmanj 13 odstotna vina v Avstrijo proti avstrijski znižani carini 30 zlatih avstrijskih kron, kar je bilo povod, da so pričeli ogrski izvozniki, ker niso razpolagali z dovolj močnimi cenami vini, ista alkoholizirati odnosno špiritizirati, vsled česar so se jim le-ta vrnila, je Reckendorfer opozarjal na nevarnost proste uvozne carine ter priporočal drug način ugodne rešitve tega vprašanja in sicer s ovrnitvijo carine.

Po opozoritvi s strani dvorn. svetnika Hudabiniigga, da je avstr. fin. ministrstvo glasom novega odloka dovolilo dvolastnikom prost uvoz njihovega grozdja iz Jugoslavije, se je enoglasno sprejela resolucija, da se izposluje po § 95 avstr. carinskega zakona za nemške, v Avstriji bivajoče dvolastnike, carine prost uvoz njihovega, v Jugoslaviji pridelanega vina, na bazi 20 do 25 hl na ha.

Tako Avstrijci! — Ta shod je pokazal, kako se Avstrijci skupno potegujejo in zavzemajo za svoje ljudi in kako ščitijo svoje interese v gospodarskem in nacionalnem oziru. Pač čisto drugače kot pri nas, kjer se za vsako bagatelo prekljamo in lasamo ter eden drugega zasramujemo da kar smrdi.

Zborovalci so omejili svojo pozornost le na uvoz vina avstrijskih dvolastnikov, da jih tako rešijo iz zagate, jim s tem zagotovijo boljše vnovčanje njihovega pridelka v Avstriji ter jih obenem obvarujejo pred event. prisilno prodajo

njihovih vinogradnih posestev ob naših mejah. Tu pridejo namreč v posestve večinoma le posestva in vinogradi ob štajerski meji, kjer se gojijo najboljše kvaliteta vina. In taki vinogradi so bili, oziroma so še sedaj večinoma v nemških privatnih in nemških cerkvenih rokah, ter se še vedno prav vzorno obdelujejo.

Od naše strani se temu početju iz gospodarskega stališča ne smemo prav nič upirati. Nasprotno, s cilji tega shoda moramo soglašati, ker, kar gre vina na ta ali drugi način iz naše države, je le v splošno korist. Zeleti bi bilo le, da bi avstrijska vlada ne omejila gotove carinske ugodnosti pri uvozu vina iz Jugoslavije le na ono pičlo množino (600—10.000 hl) svojih državljanov — dvolastnikov, marveč da bi raztegnila to ugodnost na uvoz čimvečje množine vina tudi drugih jugoslovenskih vinogradnikov in vinskih eksporterjev, čeprav le najboljših in najmočnejših vin. Tozadevna pogajanja se sicer vršijo. Toda s kakšnim uspehom se bodo končno završila, je veliko vprašanje, ker imajo avstrijski vinogradniki proti poplavljenju nemških vinskih trgov z našimi finimi, močnimi vini, svoje gotove pomisleke.

Denar in blago.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 80—78 Din, 100 francoskih frankov stane 520—530 Din, za 100 avstrijskih kron je plačati 0.1150—0.1160 Din, za 100 čehoslovaških kron 263—264 Din, za 100 nemških mark 0.00002—0.00011 Din in za 100 laških lir 408—409 Din.

Cena žitu: (Se razume za 100 kg v dinarjih) pšenica 100 kg je padla od 362—350 Din. Bosanska pšenica je še cenejša. Rž a 275. Oves 237—265. Ječmen, jari 287, zimski 250—262. Koruza 260—300, moka 0 573—265. Otrobi (z vrečami) 125—160. — V primeri s temi cenami, katere smo objavili zadnjič stoji sledeče zadnje poročilo, ki je zanimivo: Pšenica, banatska in vojvodinska se je prodajala po 337 do 340 Din, srbijanska iz Mačve pa po 317 do 320 Din za 100 kg. Slovenska pšenica je bila mnogo dražja, pa za to ni bilo večjih kupčij. — Kuruza se je dobila po 228—285 Din, ječmen pa po 270 do 275 Din.

Svarilo! Svarim vsakogar, da bi mojemu 19 letnemu sinu Francu Barbariču kaj dal ali posodil na moje ime, zatoga volo, ka sem jaz niksi plačnik ne za duge, ki jih on napravi. — V Gorici, dne 30. XI. 1923. Franc Barbarič, pos. v Gorici št. 19

Brzo-brzo!
na vlak v Celje v veletrgovino R. Stermecki kjer kupite letos

sukno

za moške in volneno za ženske obleke, parhent, belo, pisano in rujavo platno, kakor tudi vso drugo manufakturno robo po čudovito nizkih cenah. V lastnem interesu se vsakemu priporoča, da enkrat poskusi kupiti v veletrgovini R. Stermecki, Celje. Trgovci engros-cene.

ŠIPE

KIT

STEKLO

PORCELAN

KAMENINE

ima v vsaki velikosti in množini v zalogi
Janko Cizej, Gornja Radgona
trgovina z mešanim blagom

Hrastov les okrogel ali v deskah in večjo množino hrastovih drv za kurjavo prodaja Josip Kosi v Križevcih pri Ljutomeru.

Velika zaloga **pohištva**

Najcenejša oblačilnica vsakovrstne robe je pri

J. Trpinu

Maribor, Glavni trg 17.

Ako pridete kaj v Maribor, oglejte si pri Trpinu obleke, ki so cenejše kakor kje drugod.

Važno za bolnike!

Važno za deco!

Suhar (cvibak).

Slavnemu občinstvu naznanjam, da se izdeluje v moji pekarni več vrst cvibaka in sicer: Vanili, Cimet, Karijander in Otroški cvibak. Posebno priporočljiv je moj lastni izdelek „kraljev keks“ kateri se že razpošilja na vse kraje Slovenije. Naslov: „Prva luksuzna pekarna v Prekmurju“, Vekoslav Kralj v Beltincih.

Slov. knjigarna

v Murski Soboti

v Rajhovi hiši na voglu Glavnega trga in Slovenske ulice ima svojo

prodajalnico

Zaloga tiskovin. — Na razpolago so vse knjige in
∴ šolske potrebščine. ∴

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem v Murski Soboti v Zvezni ulici na novo zgrajeni hiši nasproti gostilne Peterka otvorila

modni salon za dame

Po najnižjih cenah izdelujem naglo in točno vsakovrstne obleke po najmodernejšem kroju. V zalogi imam vsakovrstne obleke in perilo za dame in otroke

ALOZIJA JERIČ, šivilja

Vse sobočke gospe in gospodične pa tudi gospodje — kadilci veselijo!

Zakaj?

Zakaj?

Slačiščarna Novak se je iz blatne Male Kaniže preselila na Glavni trg (v Ašerjevo hišo). Tam je tudi trafika.

Modistinja Janka Števanec

v Murski Soboti v Zvezni ulici v hiši nasproti Peterkove gostilne

se priporoča cenjenim gospem in gospodičnam. — Popravila klobukov se izvrši točno in po najnovejši modi

Več posestev

od 5 do 175 plugov zemlje, hiše, vile, gostilne, žage, mlina, in grajščine prodaja

F. Zagorski, Maribor, Bavarska ulica 3

Tvornica (fabrika) kemičnih izdelkov

„JELEN“

d. z. o. z.

Maribor, Meljska cesta št. 75 priporoča sledeče svoje izdelke: **kolo-maz** (prima kakovosti) **vazolino**, vsakovrstne **kreme za čevlje** (cipele) in to terpentinove in voščene, **črnilo**, **plavilo**, **ličilo**, olje za šivalne stroje itd. Cene nizke, nižje kakor v Nemški Avstriji.

Najcenejša trgovina z vsakovrstnim manufakturnim blagom, ter svilenimi rutami itd.

M. FELDIN

Maribor, Vetrinjska ulica
Na debelo! Na drobno!

KOTLE

za žganjekuho (palenko žgati) izdeluje najcenejše

LADISLAV GLUMAC
Maribor, Glavni trg 4.

Kotli so trnok dobri, trpežni, pa tudi lepi. Razpošiljajo se po celi državi.

Tamburice

najboljše vrste razpošilja

M. ŠTIB, rukotvornica tamburic, SISAK na Hrvaškem.

Cenik pošilja vsakomur zastoj. Zahtevajte po dopisnici cenik.

Veletrgovina z železnino

Pintar in Lenard

Maribor

se priporoča Prekmurcem!

Naročajte si „Naš dom“!
naročnina za četrto leta znaša
samo 10 Din.

lastnih izdelkov po konkurenčnih cenah

Šencer in drug, Maribor
Vetrinjska ulica št. 2.